

Ján Aleš Lačný

Belasý

MOR

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Edícia Próza

Ján Aleš Lačný

BELASÝ MOR

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Copyright © Ján Aleš Lačný 2005

Cover design © Anna Chovanová 2005

© Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava

e-mail: vsss@stonline.sk

<http://www.vsss.sk>

Vyšlo s finančným príspevkom

Ministerstva financií SR

a

s podporou Základnej organizácie zdravotne postihnutých detí v Leviciach

VYDAVATELSTVO

SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

spol. s r. o.

Ján Aleš Lačný: Belasý mor

Zodpovedná redaktorka Eva Naďová

Obálku s použitím ilustrácie Jána Aleša Lačného

graficky spracovala Anna Chovanová

Sadzba Anna Chovanová

Tlač Kysucká tlačiareň – Milan Vakula

Vydanie prvé

Printed in Slovakia

ISBN 80-8061-226-9

I **PODRAZ**

Už niekoľko dní sa Miro Majerský bezcieľne túlal. Hneď po vyučovaní sa rozbehol do slnkom zaliatych ulíc mesta. Ujedal z teplého hot dogu, a keďže nevedel, čo podniknúť, sedával na lavičke pred stánkom s občerstvením. Nikoho tu nepoznal.

Do mesta prišiel len nedávno a rozpálené triedy priemyselnej školy, ktorú navštevoval, mu nedali dýchať. Vnímal jej prostredie, ale aj pocit cudzoty v tvárach mesta a spolužiakov. Už si na niektoré tváre zvykol, ba dokonca poznal aj ich mená, no nik z ich vlastníkov ho obzvlášť nezaujal.

Týždeň čo týždeň sa vracal do vzdialenej obce po rodičovské spovede, ktoré neustále opakovali to otrepané, nudné a ktoré vždy podozrievavo sledovali, čo zlé sa na ich syna za tých pár dní v meste už nalepilo. Snažil sa preto čo najskôr z domova ubziknúť. Poznal to tam. Vedel, ako na to či ono zareaguje mama i otec. Protivila sa mu ich jednostrannosť a aj to, že musí na slovo poslúchať. To bolo počas týždňa zažehnané, a tak sa s túžbou po voľnosti pustil do spoznávania mesta a jeho okolia. Nudil sa, avšak mal aspoň pocit, že napĺňa svoj čas tak, ako chce. V triede, kam začal chodiť, ich bolo asi tridsať, a len šesť dievčat oživovalo inak chlapčenský kolektív prvého ročníka.

Čoraz častejšie sa vnáral do ulíc končiaceho sa leta. Nechcelo sa mu vysedať na chladnom, skoro pivničnom priváte starého domu. Domáca, stará žena, večne strážiacca svoje vlastníctvo a neustále doprevádzaná hnusným psím bastardom, ktorý očuchával veci privátnikov, sa mu nepáčila z celého srdca.

„Najneskôr o šiestej doma!“ zaškriekala vždy, keď videla, ako niekto z osadenstva opúšťa jej hniezdo. Miro si bol vedomý svojho odporu k tejto ježibabe, no snažil sa, aby to nepostrehla. Bola to známa jeho otca.

Spoluobyvateľ privátu, akýsi Jožo Capalaj, sa mu protivil tak tiež. V duchu ho nazval malým, krpátym a okuliarnatým bifflošom, ktorý neustále dával najavo svoju dôležitosť vo forme:

„Počul si? Vieš, kto to bol?!“

Miro sa v tú chvíľu vždy snažil kamsi utiahnuť a prítomnosť tohto potkana s ľudskou tvárou ho vždy vyhnala mimo dočasného bývania.

Starena bola v špicľovaní obdivuhodná. Keď Miro začul za dverami jej šuchtavé kroky a vtieravý hlas, smerovaný k Brokovi, vedel, že nastane inšpekcia a že sa tak ľahko ani neskončí. Jožo sa okolo nej krútil ako had a vtieravo, oddane sa jej líškal. Mirovi sa toto správanie hnusilo, najmä, keď svoju falošnosť Jožo neraz preniesol aj na jej vyplznutého psa. Napokon sa rozhodol:

„Capo, jedol si už psa?“ opýtal sa jedno popoludnie so smiechom v duši, s kamennou tvárou.

„Psa?“ Jožo vypleštil oči. „Ja? Nie! A ty?“ Miro sa usmial.

„Necigáň, jedol si! Tie klobásy, čo som minule doniesol z domu, boli zo susedovho Azora. My to u nás jedávame. To si nevedel?“

„Nesranduj!“ vyhrkol Jožo.

„Naozaj! Práve sa rozhodujem, že aj z Broka by boli dobré! Ale nesmieš ma zradiť! Vieš, už dávnejšie som si všimol, že Broko má uši hore. A to je jedlý pes. Spoznáš to podľa toho.“

Miro sa usmieval a otočil sa k spolubývajúcemu chrbtom, len aby nepostrehol, že sa uškŕňa. Jožo preglgol a zdalo sa, že uveril celému rozprávaniu.

Vtom domáca, nasledovaná psom, vkročila do miestnosti. Miro, využitú situáciu, podišiel k chlpáčovi, čupol si a napriek tomu, že sa mu z duše protivil, začal ho hladkať.

„Učíte sa?“ vysmolila škreľavo starena a naoko si nevšímala očuchávanie Mirovej tašky jej štvornožcom.

„Hľadá kostičky,“ vycerila ďasná so štyrmi zubami v akomsi úškľabku, a tým sa snažila obhajovať Brokovo správanie, či niečo dobré pre neho i vyžobrať.

„Cíti asi svojich predkov,“ zazubil sa tajomne Miro a mrkol na Joža, ktorý sa hrozil už len pomyslenia, čo môže nastať z tejto odvážnej poznámky. Prehliadla ju.

Miro si psa i starenu prestal všímať a začal sa zaoberať učebnicou. V nej mal vložený časopis pre dospelákov, ktorý objavil doma u otca, kdesi za knihami. Listoval horúčkovo a s obdivom.

„Čo sa učíš, Mirko?!“ vtieravo sa zrazu ozvala domáca, vidiac, že úsilie Broka sa míňa účinku.

„Fyziku, teta Páleníková, fyziku,“ Mirov záujem o učenie sa prejavil v opätovnom prevrátení strany.

„A čo také?!“

„Aproximáciu vedeckej analýzy a charakteristiky o doplnku vývoja planetárnych sústav, teta,“ odvetil bez zaváhania, neodtrhnúc pohľad od obrázkov. Vzdychna a podišla k dverám.

„No, učte sa, chlapci, učte,“ zašepkala unudene, „potom, večer, keď sa naučíte, potom ešte prídem!“

Chlapci sledujúc, ako jej chrbát mizne za dverami, sa na seba pozreli a rozosmiali sa.

„Pes je poriadne tlstý,“ referoval Miro so smiechom a pochvalne, len čo starena odišla, „nie že ma zradíš! Vieš, mám už plán! Skrátka, Broko jednoducho zmizne! O.K?“

„Nevedel som, že tie klobásky boli zo psa!“ opakoval sťa verklík Capo, „Jedli ich aj chlapci z vedľajšej miestnosti!“

„Viem,“ Miro sa zamračil, „všimol som si, že nejako podozrivo a rýchlo zmizli! Ale, ak budeš chcieť, dám ti recept!“

Spokojne, vedomý si toho, že mu privátnici na klobásky už nebudú chodiť, zvalil sa na posteľ a opäť zalistoval, tentoraz však už naozaj v učebnici.

Prešlo niekoľko dní a Miro čoraz častejšie zisťoval, že najmä vďaka Páleníkovej nie je vonkoncom schopný sústrediť sa na učenie. Každú chvíľu snorila u chlapcov, či nerobia niečo podozrivé alebo zlé. Hádám jej to zaháňalo aj nudu, no vďaka jej sústavnému rušeniu sa Miro začal učiť v blízkom parku. Našiel si miesto v starom altáne s pocitom, že tu nájde pokoj. Park bol počas dňa zväčša pustý a prešlo ním len zopár ľudí. Tí však väčšinou mierili k blízokým tenisovým kurtom za športom, alebo si len skracovali cestu do centra mesta. Dlhú noc si Miro kazil oči pri baterke v tme parku a prichádzal na to, že tu, v prírode, našiel zázračný pokoj na učenie.

Aj v ten večer, keď už hviezdy rozsvetcovali svoje svetielka, tam Miro sedel a učil sa. Baterka mu však zrazu vypovedala poslušnosť, zhasla, a len blikajúce či svietiace lampy v kandelábroch ťahajúce sa obvodom parku, matne osvetľovali vzdialené okolie.

Spolu s tichom a so šumom stromov vytvárali strašidelnú atmosféru.

Chlapec donútený tmou to preto zbalil a chystal sa spať na privát. Už-už tápavo vykročil, keď začul kdesi v blízkosti dupot, ba rýchly beh a ľudská silueta vbehla do blízkeho krovia. Mira nespozorovala.

Ten, celý zarazený, chvíľu zvedavo zísal do úkrytu postavy. Chcel tam zasvietiť, avšak už skoro vybitá baterka odmietala poslušnosť.

Vzápätí sa z tmy vynorilo zopár dychčiacich chlapčenských postáv doprevádzaných psom. Miro nezaváhal ani chvíľu a keďže nevedel, čo sa vlastne deje, zakradol sa za altánok. Odtiaľ, ani nedýchajúc, sledoval psa, ako sa vrhá smerom ku krikom, kam sa utajila neznáma postava.

Štekal a plač z krikov svedčil, že utajenec nemá šancu skryť sa, skôr naopak, že je odhalený. Rozžaté baterky zasvietili smerom k vzlykaniu.

„Tak, a máme ťa!“ ozval sa jeden z chlapcov škodoradostne, „Už si naša, už nám neujdeš!“ Rehot chlapcov rozčeril okolie hrôzou a zúrivosť ich psa sa stupňovala.

„Čo odo mňa chcete?!“ ozvalo sa z krikov.

„Vyjdi von a povieme ti to!“ ozval sa ďalší hlas a škodoradostný smiech opäť preťal tmou.

V krikoch zašuchotalo a baterky chlapcov olizli tvár akéhosi pehavého dievčaťa. So strachom, pomaly sa vynorila pred chlapcami, avšak pes ju donútil zaspätkovať. Baterky jej svietili rovno do tváre. Zakryla si oči a čakala, čo z toho bude.

Pes na vodidle sa mykal a držiaci ho chlapec mal čo robiť, aby sa mu nevytrhol z rúk a nezaútočil na svoju obeť, hoc dievčenskú. Dievča mlčalo, avšak slzy strachu jej stekali dole tvárou. Chlapcov celá situácia zrejme tešila, pretože sa smiali a drzé poznámky i urážky sa len tak sypali.

Učupený Miro od strachu ani nedýchal. Netušil, čo s dievčaťom bude. Rozmýšľal, ako jej pomôcť, no nič ho nenapadlo. Zrazu sa ozval krik a na cestičke sa objavil akýsi dospelák.

„Čo od nej chcete?!“ zručol hlasno a rozbehol sa smerom k dievčaťu, „Dajte jej pokoj!“

„To už nechaj na nás!“ ozval sa jeden z výtržníkov posmešne.

Mladý muž robustnej postavy však nemal strach ani z bujarosti chlapcov, ba ani zo psa. V ruke odrazu držal palicu a pohrozil im:

„Zmiznite!“ hučal. Štvorica trochu cúvla, avšak z bezpečnej vzdialenosti sa vyhrážala, tentoraz už obidvom.

„No veď počkajte!“

Svalovec sa rozbehol za nimi. Nedbajúc na psa, uštedril poriadny úder palicou jednému z nich. Banda sa dala na útek, ale údery schytali i ďalší.

„Ešte sa uvidíme!“ odkiaľsi z tmy sa niesla vyhrážka porazených. Neznámy, výzorom športovec, podišiel k vyplašenému dievčaťu.

„Prepadli ťa?!“ priateľsky ju chytil za plece a spoločne sa usadili na lavičku. „Čo sa to tu vlastne stalo?“ vyzvedal. Neodpovedala. Videl jej oči plné strachu, nebola schopná vyriečiť ani len slovo. Až po čase sa trochu upokojila.

„Poznala si niekoho z nich?“ spýtal sa. Pokrútila hlavou.

„Bývam tu len krátko, niečo vyše mesiaca. Vôbec netuším kto to je! Utajujú sa, nosia na tvárach škrabošky! Ale čo-to som už o nich počula. Z rozprávania iných!“

„A čo chcú?“

„Ohrozujú okolie psom, naháňajú strach, najmä deťom. Ale kto to je? To nik netuší!“ odmlčala sa.

„Poď!“ vyriekol rozhodne, „Odprevaďím ťa domov! Ale prečo to, prepánakráľa, nikto neoznami? Veď to je trestný čin!“

„A komu? Polícii?“ vyhrkla Lenka.

Prikývol. Vstali a mlčky odchádzali.

„Dievča moje zlaté, ale čo si tu robila takto večer? Veď, preboha, práve tma podobným zloduchom nahráva!“ začul vzdáľujúcu sa výčitku Miro.

„Behávam! Každý večer!“ vysvetľovala, „A práve v parku sa mi najviac páči!“ Strácali sa v tme a v tú chvíľu ani Miro neotáľal. Urýchlene vykročil za nimi. Mrazivý strach z okolia, hoc i z malého šuchotania, mu zrazu dodával rýchlость.

Už aby som bol v bezpečí u starej! neustále si opakoval a sem-tam zabľúdil vyplašeným okom dookola. Známu bránu, vchod i dvere domu preletel a zamieril dole, do suterénu privátu. Pred dverami sa však zháčil.

„Určite to bol Miro! Verte mi, teta! On to bol! Vraj u nich doma zo psov robia klobásy!“ začul Capalajov hlas.

„Taký slušný chlapec to vyzeral! No toto! Ešte dobre, Jožko, že si mi to povedal, že si ma na to upozornil! Veď ja mu dám! Ja mu ukážem! Veď len nech príde!“ hromžila domáca, no vo chvíľke, keď uzrela vchádzajúceho, zháčila sa. Miro pochopil, že sa niečo stalo, no nezaoberal sa Capalajovým ohováraním, ba ani jeho slovami, z ktorých bola cítiť úlisnosť.

„Čo sa stalo?“ opýtal sa stroho. Odpoveďou mu bol krik domácej.

„Kam si mi podel psa?!“

Miro, prekvapený jej obvinením, snažil sa vyriešiť akú-takú obranu či vysvetlenie, no zmohol sa len na úsmev. Vytušil, z čoho ho obviňujú.

„Čo mám ja s vaším psom?! Ja ho predsa nestrážim!“ zavrčal pomedzi zuby a tváril sa, že vzniknutý problém sa ho vôbec netýka. Starú ženu však toto jeho správanie doviedlo skoro do nepríčetnosti.

„Ty paskudník!“ bľačala, „Kde je Broko?! Aj tu Jožko tvrdí, že to u vás doma jete! To som si nemyslela! A aj tvoj otec sa mi javil ako slušný človek! No počkaj! Políciu na teba zavolám! Rozumieš?“

„Otca nechajte na pokoji!“ Miro sa zlostne zvalil na posteľ a zaškúľil po babizni. Jožo nervózne pobehoval po izbe.

„To si nemal!“ vyčítal neustále.

„Nemal? A čo?“ obvinený s odporom hľadel na spolubývajúceho. „Dokáž mi to!“

V domácej opäť vzkypela žľč, no Miro už nič nevysvetľoval. Mlčky prudko vstal a s rozvahou čistého svedomia si začal baliť svoje veci. Uvedomil si, že žiť a stýkať sa s ľuďmi na tomto priváte už nemôže, že to už nedokáže. Páleníkova neustále brýzgala, no odstúpila sa vychádzajúcemu chlapcovi.

„Zbohom!“ zaznelo miestnosťou.

Miro vykĺzol von a prudko, zlostne odpľul smerom k bývalému privátu. Vtom uzrel, ako čosi cupotá po chodníku smerom k nemu. Čosi vychudnuté, bežiacie za hárajúcimi sa sukami. Broko ho očučal, zavrteľ chvostom a nasmeroval si to rovno k dverám domu.

Miro sa uškrnul a zhnusený celým výstupom sa pobral váhavo do tmy. Usadil sa na lavičke malého námestia v centre mesta a unaveno sledoval hodiny na blízkej veži kostola. Odbili jedenástu. Svojimi nápadnými taškami neraz pritiahol pozornosť zblúdilých chodcov, no to ho vôbec netrápilo.

Nepokoj v duši mu prehĺbili prvé kvapky dažďa. Hustli, a tak sa uchýlil pod masívnu bránu starého domu. Odtiaľ sledoval vodnú spršku padajúcu do narastajúcich mlák.

Až niekto z domu ho vyduril zo suchého útulku. Zašomral a prudké zabuchnutie dverí ho opätovne prinútilo vykročiť do nečasu. Voda z neho cícerkom stekala, no nedbal ani na jej vlhkosť, ani na jej chlad.

Vtom za sebou začul rezké, pravidelné zvuky. Hluk sa blížil a kdesi za chrptom začul priateľský a povedomý hlas:

„Kam o tejto hodine?“

Spolužiak Zdeno Hrabovský sa usmieval od ucha k uchu a pribrzdil pred utečencom. Nechtiac sa zatackal a oprel sa o jeho rameno.

„Vidím, že si objavil nový šport! Len nechápem, prečo ho aplikuješ teraz, v noci a v tomto počasí? Čo ťa stará vyhodila z privátu?“ Miro sa zamračil, avšak neodpovedal.

„Nemáme si čo vyčítať!“ odvetil nakoniec, „Myslel som, že za mnou ide kôň a to ty! Ten dupot korčúľ poriadne myli!“

Zdeno sa uškrnul: „Pod! Vydrichmeš sa u mňa! Naši sú preč! Alebo tu chceš strašiť a mognúť do rána?“

Rozhodne, nedbajúc na protesty, uchopil jednu z Mirových tašiek a kľzavo pred ním korčuľoval na okraj mesta. Zarazený, avšak nočľahu chtivý Miro ho slepo nasledoval.

2 NA SCÉNE JE ZDENO HRABOVSKÝ

Mira zobudil tupý úder do hrude. Opuchnutými očami, ktoré ihneď vyvalil na svet, uzrel na sebe niečo chlpaté.

„Prekliata mačka!“ zľaknuto skríkol, razom ju zhodil zo seba. Čudne zaprskala a odvliekla sa kamsi preč.

V izbe, v ktorej spal, bolo šero. Iba postupne sa mu začalo vybavovať, kde a s kým je. V kresle videl svojho spiaceho spolužiaka v neprirodzenej skrútenej polohe. V ruke držal prázdnu fľašu od vína. Mira naplo. V hlave mu trešľalo a už len pri spomienke na prehyrenú noc mu prišlo zle. Patričnú miestnosť našiel rýchlejšie, než sa nazdal, a onedlho sa z nej aj vrátil. V hale domu sa začalo rozvidnievať.

Zdeno ostošeš' chrápal. Ťažký vzduch v miestnosti Mira prinútil vyvliecť sa na vydláždenu terasu pred dom. Sadol si do kresla záhradnej besiedky. Na stole stál pohár akéhosi nápoja. Privoňal, no zatriaslo ho a siahol radšej po škatulke cigariet, akýchsi amerík, ležiacich vedľa pohára. Zaváhal, no trvalo to len krátko. Zapálil si. Dlhو civel do záhradnej zelene. Opäť sa objavil nezbedník, ktorý ho prebudil zo sna.

„No čo, ty Peržan?!“ Miro zavrčal a snažil sa ho odtlačiť od seba. Kocúr nedbal na odstrkovanie a obtrel sa mu o nohy. Ťah z cigarety a prítomnosť živého tvora Mirovi zahnali dlhú chvíľu. Hladkal kocúra a piskľavo poľahoval z cigarety.

Vyfajčil som toho požehnané! uvažoval.

Zdenovo chrápanie sa ozývalo až von. Chvíľami chrapčal, kvíľil, krochkal a Miro, počúvajúcí tieto pazvuky, sa vďaka nim zrazu rozosmial. Opäť si zapálil a prechádzal sa po terase.

Napokon sa odhodlal a zobudil svojho hostiteľa. Ten chvíľu prekvapene obzeral spolužiakovu tvár, no priznávajúc sa k nemu, zaškaredil sa. Fľaša z jeho ruky tupo buchla o zem. Opäť zadriemal, našiel si svoju polohu a na Mira sa vykašľal. Aj ten si opäť ľahol. Až budík prebral oboch chlapcov z polodriemoty a jeho ostrý, opakovaný zvuk ich prinútil vstať.

„To bola noc!“ prihovoral sa Zdeno spolužiakovi. Miro sa uškrnul.

„Stiahli sme dve fľaše,“ okomentoval.

„My?“ Zdeno sa rozosmial, „Ty si vypil asi štyri deci a ostatné je moja robota!“ rehotal sa, „Ale vyfajčil si tatkové cigy! Do kelu! Celé je to tu poriadne začmudené!“

„Vyvetráš!“ odvrkol zlostne Miro, „Nútil si ma, tak som fajčil!“ bránil sa. Obaja chlapci sa rozosmiali.

Hvízdanie pod oknami ich priviedlo do reality. Prestali rozoberať nočný flám, len čo do domu vošli spolužiaci Milan, Robo a Rišo. Cerili sa, len čo uzreli spúšť v miestnosti. Robo sa ako prvý rozosmial.

Miro sledoval ich búrlivé, kamarátske zvitanie, no sám radšej zašiel von do záhrady. Hladkal kocúra, a aj napriek tomu, že proti srsti, ten to mučenícky prijal a len priadol a priadol. Zrejme mu chýbala spoločnosť či ľudský dotyk.

Z haly znel smiech, no samotár Miro si hovel v opustenosti. Neseparoval sa, to nie, len premýšľal, že vďaka svojej hlúposti a Potkanovmu udavačstvu, si bude musieť nájsť nový, prechodný domov. Aj škola sa mu v ten deň stala akousi záťažou. Tušil, že získať si nové ubytovanie nebude také jednoduché.

Vzniknutý problém ho tak zaujal, že si ani nevšimol spolužiakov, ktorí ho zvedavo obkolesili, ľahostajne na neho hľadeli.

Miro vycítil z ich správania nepredstieraný chlad, no robil sa, že sa ho to netýka. Zrazu, aby preklenuli vzniknuté ticho, začali sa navzájom prekrikovať a snažili sa o vtipný rozhovor, a to aj napriek tomu, že výsledok vyznel trápne. Zaregistrovali jeho zarazenú tvár, no bolo im to jedno.

Zdeno už v noci ľahal z Míra rozumy. Z akého dôvodu odišiel od Páleníkovej, a tak podobne. Ale ten nepatril medzi ľudí, ktorí o sebe mnoho hovoria. Zdeno sa tak nedozvedel nič podstatné. Zistil však, že nocľazník je hrdý chlapec a hocikoho nepožiadala o radu či o pomoc.

Závidel mu trochu túto vlastnosť, no sám bol príliš sebavedomý a namyslený chlapec, než aby mu to dal nejakým spôsobom najavo.

„Môžem si tu ešte dnes nechať veci?“ opýtal sa odrazu Miro, avšak s badateľným chladom v hlase. Chcel, aby táto prosba

vyznela čo najneosobnejšie. Všetci stíchli. Napočudovanie, Zdeno prikývol.

„Samo!“ skonštatoval dôležito, „Naši prídu až o mesiac, a pokiaľ chceš, zatiaľ tu aj zostaň!“ z hlasu mu zaznel súhlas a ochota, ale aj chvílková obava, čo by mu asi povedali rodičia na prichýlenie nocľazníka.

Miro to postrehol a rozmýšľal, či tú žiadosť mal vôbec vyriešiť. Trochu závidel Zdenovi podmienky, v akých žil. Krásny, bohato zariadený dom s veľkou záhradou, ktorý bol isto pýchou majiteľov. A hoci mu spolužiak pripadal ako povýšenecký syn zazobaných rodičov a nemal veľmi rád takýto typ ľudí, ponuka ho potešila.

Avšak už čoskoro zatúžil od Zdena vypadnúť. Každý večer tam bol nejaký flám, plno čudných, neznámych chlapcov, ktorí si Mira zvedavo okukávali. Neuveriteľný rámus hudby nahlodával celé okolie. Mirov dobrý cieľ, učenie, sa vytrácal a uvedomoval si, že ak to takto pôjde ďalej, naplno i on prepadne záhaľke, ale najmä alkoholu, ktorý tam tiekol potokmi.

Stačilo mu, že začal fajčiť, a obava, že táto novota neunikne prísnemu oku rodičov nepridávala pokoj v duši. Okrem toho mu nevoňalo, že Zdeno neustále upozorňuje na seba a svoje skutky. Touto vlastnosťou sa presadzoval všade, kde sa objavil.

Zdeno sa k nemu nesprával zle, ba práve naopak! Ochoťne a naďalej mu ponúkal strechu nad hlavou. Ale za všetko, hoc aj za maličkosť, požadoval vďaku. Stále tvrdil, že nebyť jeho, Miro by zostal na ulici.

Takýto život Mirovi liezol na nervy. Niekoľkokrát sa z nočných zábav stiahol, ale tieto reakcie všetkých iba rozosmiali.

Zdeno vedel, že spolužiak je tvrdý oriešok, ktorý je potrebné rozlúsknuť, a to chce čas. Uvedomoval si jeho odlišnosť od ostatných, preto sa rozhodol, že ho prevychová na svoj obraz a podobu svojich kamarátov. Mnohokrát sa v duchu smial z výchovných snáh Mirových rodičov.

Zdeno využíval svoju osobnosť aj v triede. Uskutočňoval tam praktiky, na ktorých sa poniektorí spolužiaci dokonale zabávali a napodobňovali ich. A spoločný výsledok iba trýbil jeho vodcovské sebavedomie a narastajúcu moc.

Odvážnejší spolužiaci sa síce stavali na zadné proti zosmiešňovaniu a urážaniu, no Zdeno, za pomoci svojich päťolizačov, si zakaždým zgustol, prišiel na svoje. Ak mu však niečo nevyšlo, vršil sa na tých, ktorí mali strach brániť sa. A práve z týchto spolužakov si postupne urobil svoje vďačné školské obete.

Miro stál trochu bokom od života v triede. Zdenovi to vyhovovalo, čakal, mal na to svoj dôvod. Keďže mu Mirovo neustále šomranie začalo liezť na nervy, jedno popoludnie, keď boli chlapci spolu sami, ponúkol mu riešenie:

„Vieš čo?! Nebudem ti brániť, aby si odtiaľto odišiel,“ vyriekol ľahostajne a uprene sa zadíval do tváre spolužiaka. Miro zneistel, nervózne pomykal kútikom úst. Napäto mlčal.

„Nevyhadzujem ťa, to nie, ale už o pár dní prídu naši, a do toho času tak či tak budeš musieť odtiaľto odísť! Mám však pre teba návrh: Kúsok ďalej, blízko starej časti mesta majú naši záhradu! A v nej má foter chatku! Dá sa v nej kúriť, je tam elektrina, dokonca aj zavedená voda. Posteľ, stôl, stolička, skrátka všetko, čo by si mohol aj potrebovať! A okrem iného, budeš tam mať ticho, pokoj a najmä, nik ťa nebude rušiť ani otravovať! Viem, že sa vďaka fotrovi musíš učiť a tak, ak chceš, môžem ťa tam odvieť! Hoc aj ihneď! Dám ti kľúč a dokonca ti pomôžem aj presťahovať sa! Tak čo, prijímaš?!“ Zdeno pokojne vyslovoval svoju ponuku, zvedavo očakával reakciu.

„Dobre, sám viem, že tu nemôžem bývať večne!“ vyhrkol Miro, „A zatiaľ, kým si nenájdem privát, je to pre mňa pomoc! Veľká pomoc! Ale čo vaši?! Nebudú proti?“

„Neboj,“ Zdeno sa uškrnul, „u fotra ti to vybavím! A keby nebolaj aj mal nejaké pripomienky, presvedčím ho, že ti chcem pomôcť! Aspoň zatiaľ, kým si niečo nenájdeš! Ak chceš, urobím to pre teba! Veď sme predsa spolužiaci, alebo nie?!“ udrľ Mira po plecľ, usmieval sa od ucha k uchu.

„Poďme sa tam teda pozrieť!“ navrhol Miro.

Potešilo ho, že mu Zdeno chce pomôcť. Okrem iného bol rád, že sa opäť bude môcť zahľbiť do učenia, ku ktorému ho veľmi tvrdo viedol otec a na jeho školské výsledky prísne dohliadal. A práve zhoršenia známok v škole sa Miro najviac obával. Vedel, že pokiaľ by sa tak stalo, dochádzal by do školy denne z domu. Po tom von-

koncom netúžil! Už si za tých pár týždňov zvykol na svoju slobodu, chcel žiť trochu samostatnejšie, voľnejšie.

Jeho otec mal tvrdé zásady, ktorými vždy docielil svoje. Miro preto nadšene súhlasil so Zdenovým riešením. Bral to ako možnosť naďalej zostať v meste.

Obaja spolužiaci akurát vychádzali z domu do tmavej noci, keď v blízkosti zbadali tmavú postavu. Miro veľmi dobre poznal jej kolísavú chôdzu, robustnú siluetu. Vedel, že mu zo sebou priniesla problémy. Áno, vo dverách oploteného dlhého dvora stál jeho otec.

„Som rád, že som ťa našiel,“ vyriekol nahnevane otec a mlčky sledoval, ako sa k nemu chlapec blíži.

„Tak, prečo si odišiel od Páleníkovej? Nepáčilo sa ti tam? Čo sa to tam vlastne stalo? A komu patrí tento dom, z ktorého práve vychádzaš? Bývaš teraz tu?“ z jeho slov znel hnev.

„Patrí mojim rodičom,“ vyriekol Zdeno náhle a čo najchladnejšie. Tváril sa dotknuto a pristúpil k nim: „Prečo sa na to pýtate?“

Pochopil, že neznámy dospelák musí byť Mirov otec. Cítil, že prišla jeho chvíľa.

„Predstavíš nás?!“ Otec sa zvedavo zahľadel na Zdena, no otázka bola viac smerovaná synovi.

„To je Zdeno! Môj spolužiak!“ vyriekol neisto Miro, „A toto je môj otec!“

„Hrabovský junior!“ Zdeno ochotne ponúkol ruku.

Mirov otec váhal. Napokon ruku prijal a čakal. Napätie narastalo.

„Poďte ďalej,“ pozýval ho Zdeno, „chceli sme síce ísť do kina, ale to počká! Zavolám spolužiakom, aby išli sami! Napokon, možno sa ani nebude hrať! Poznáte situáciu v kinách, nie?! Pokiaľ nie je istý počet ľudí,“ zasmial sa.

„Podľa mojich informácií môj syn býva vraj tu! U vás! A ak áno, rodičov máš doma?!“ nasmeroval otázku na Zdena.

Očakával odpoveď, no Zdeno už pomaly kráčal k budove. Neodpovedal. Miro neisto striehol, ako to celé dopadne. Veľmi dobre vedel, že otca nik tak ľahko neoklame.

„Poďte! Naši síce nie sú doma, ale to nevaďí! Ak chcete, môžete ich počkať! A oni, pokiaľ to uznáte za vhodné, vám všetko vysvetlia! Všetko, čo chcete vedieť! Domnievam sa však, že ste si

prišli pozrieť Mirov nový privát! Alebo sa mýlim?!”

„Nemýliš sa, chlapče!“ vyriekol zarazene Mirov otec, „Už som pochopil, že Miro býva tu! No predpokladám, že to nie je zadar-mo?!“

„Naši sa zatiaľ s Mirom o peniazoch nerozprávali!“ vysvetľoval Zdeno, „Doviedol som ho sem bývať ja, keďže ho z bývalého pri-vátu vyhodili. Pomohol som mu! Alebo som to nemal urobiť? Spravil som azda niečo zlé?! Alebo nebudaj naši? Ak áno, tak pre-pácte!“

Zdeno klamal, až sa hory zelenali. Veľmi dobre vedel, čo robí. Miro iba zhrozene gúľal očami, vycítil, že je donútený hrať túto novú spolužiakovú komédiu. Modlil sa, aby ju otec neodhalil, aby to bolo čo najrýchlejšie za ním. Cítil ale, že otcov prvotný hnev sa mení na pokoj.

Usadili sa v hale. Zdeno sťa hosťiteľ sa ospravedlnil a išiel pri-praviť kávu, o ktorú ho Mirov otec ani nemusel žiadať.

„Hneď som tu!“ ospravedlnil sa, no špiónsky načúval rozhorče-né slová otca synovi. Uškŕňal sa, keď sa dozvedel pravý dôvod, prečo Miro odišiel od Páleníkovej.

„Mohli ste si to vysvetliť! Ujdeš ako zbabelec!“ vyčítal otec, „Mal si sa postaviť za pravdu a všetko by sa bolo vyjasnilo! Vrátiš sa tam a hotovo!“

„Nevrátim! Zostanem tu! U Zdena! Mám sa naďalej učiť v parku?! V tme a chlade? Alebo mám byť neustále pod jej dotie-ravým dohľadom? Sústavne ma tam rušila! Stále sa niečo vypyto-vala, večne niečím otravovala! Nemal som tam vôbec pokoj! Vôbec! A okrem toho, myslíš si, že sa k tej ježibabe po jej špina-vých obvineniach môžem vrátiť?! Ty by si sa tam vrátil?“ Miro zmĺkol, čakal reakciu. Nenastala, a tak doplnil: „Tak vidíš!“

„A odkedy bývaš tu?“ spýtal sa zrazu otec.

„Od toho nešťastného cirkusu! A som tomu rád! Som vďačný Zdenovi, že ma prichýlil! Že mi pomohol! Rozumieš?! Rád!“

Vošiel Zdeno, ospravedlňoval sa, že vyrušil. Na Mirovo prekva-penie okrem kávy priniesol fľašu kofoly. Ponalieval, pridal do nej ľad, usmieval sa. Zrazu to bol hosťiteľ, ktorý neuveriteľne rýchlo pochopil, čo môže od Mirovho otca čakať. Vedel, ako na to-či ono tento prešedivený pán zareaguje. Nemýlil sa. Onedlho sa oklama-

ný otec rozlúčil s oboma chlapcami, ktorí ho vyprevadili až k bráne.

„Ešte navštívim aj tvojich rodičov,“ naoko upozorňoval Zdena. Vyzeral upokojene.

Zdeno súhlasne prikývol, uškrnul sa. Podali si ruky. Miro ešte dlho a prekvapene hľadel za otcom. Občas mu vrelo zakýval.

„Tak vidíš! Prvé kolo máš za sebou!“ zasmial sa Zdeno.

Miro čušal.

„Ideme?!“ vyriekol znenazdania.

„Kam?!“

„No do tej vašej chaty!?“

„Dnes nie,“ oponoval Zdeno, „tvoj otec sa ešte môže vrátiť! Ale neboj sa, poľahky vyriešime tento problém! Nechaj to už na mňa!“ povzbudivo ho tľapol po pleci. „Poď! Ideme dnu!“ Miro sa iba vďačne pozrel na kamaráta.